

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sn. İbrahim Yumaklı tarafından cevaplandırılmasını arz ederim. 14.08.2023

Tahsin Öcalı
Rize Milletvekili

Bakanlığınız tarafından ÇAYKUR eliyle 2007 yılında 378 dekarlık çaylıkta 135 üretici ile başlatılan organik çay tarımı yıllar itibariyle artmış 2017 yılında 38.809 dekar çaylıkta 11.943 üretici ile organik çay üretim sözleşmesi yapılmıştır. Organik çay tarımının geliştirilmesi ve genişletilmesi kapsamında Hemşin ilçesinin tamamının organik çay tarımı kapsamına alınmasından sonraki süreçte Artvin Muratlı beldesi, Rize Çamlıhemşin ve İkizdere ilçelerinin tamamı, Tunca beldesinin tamamı, Çayeli İlçesi Senoz vadisi, Pazar ve Ardeşen ilçelerinin yüksek rakımlı bölgeleri, Fındıklı ilçesi Çağlayan vadisinin bir kısmı, Trabzon ili Of ilçesinden 2 köy, Rize ili merkez ilçeden 2 köy, Kalkandere ilçesinden de 1 köy organik çay tarımı kapsamına alınmıştır.

Dünyada çay üretimi yapılan ülkelerin iklim şartlarına göre Türkiye dünyada organik çay üretebilecek iki ülkeden birisidir. Kış aylarında 0 (sıfır) ve daha düşük derecelere düşen hava sıcaklığı nedeniyle çaylık alanlarda böceklenme meydana gelmemekte, böcek öldürücü ilaç (insektisit) kullanılmamakta ve çayda ilaç kalıntıları bulunmamaktadır. Organik üretim potansiyeli bulunan diğer ülke Gürcistan'dır ama bu ülkede çay üretimi çok sınırlı olarak yapılmaktadır.

Ne var ki, organik çay konusunda dünya çaycılığına göre avantajlı konumdaki ülkemizde 2017 yılına kadar desteklenen ve teşvik edilen organik çay üretiminin bu tarihten sonra geri planda bırakıldığı anlaşılmaktadır. 2019'da üretici sayısı 11.827'ye, organik çaylık alan ise 38.062 dekara düşmüştür. Dünya çay ticaretinde önemli bir rekabet üstünlüğümüz olan organik çayımızı dünyaya tanıtıp satılamamıştır. İç piyasada klasik siyah çay gibi satılmaya çalışılmış, hatta çeşitli kampanyalarla daha düşük fiyattan satıldığı görülmüştür. Kamuoyunda ÇAYKUR'daki mevcut yönetim anlayışının organik çayı yeterince önemsemediği, organik çay üretimini sürdürme eğiliminde bulunmadığı algısı oluşmaktadır.

2010-2015 arası organik çay tarımını teşvik etmek, üreticilerin gelir kayıplarını karşılamak ve üreticilerin organik çay tarımına devam etmelerini sağlamak için organik çay tarımı yapan üreticilere alan bazlı ek ödemeler yapılmış, 2015 yılından itibaren organik ürünlerde alan bazlı ek ödeme kaldırılıp yerine ürün bazlı (TL/Kg) ödemelere başlanmıştır. Organik gübrenin çok pahalı olması (Kimyasal gübreye göre 3,5-4 kat fazla), verilen desteklerin; yapılan harcamaları ve ürün kaybını karşılamayacak düzeyde olması gibi etkenler, organik çay üreticilerinin şevkini kırmaktadır.

Bölgede yaptığım incelemeler ve organik çay üreticilerinden ulaştığım mesajlarda vatandaşlarımız, organik yaş çay fiyatının ikinci sürgün döneminin sonuna gelinmesine rağmen halen açıklanmamış olmasından, organik yaş çaya verilen ücretin ve teşviklerin yetersizliğinden şikâyet etmektedir. Organik çay fiyatı Ağustos ayının ikinci haftası bitmiş olmasına rağmen halen açıklanmamıştır. Ödemeler ise daha sonra 'fark ödemesi' şeklinde yapılmaktadır.

Bu kapsamda;

1. ÇAYKUR, 2021-22-23 yıllarında kaç üretici ile ne kadar çaylık alanda sözleşme yapmıştır?
2. Organik çay tarımı ve ticaretinin geliştirilerek dünya çay piyasasında organik çay ile yer edinmek için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
3. 2023 yılı organik yaş çay fiyatı kaç TL/kg'dır? Organik yaş çaya destekleme bedeli olarak kaç TL/kg ödenmektedir? Ağustos ayının ikinci haftası bitmiş olmasına rağmen, organik yaş çay fiyatı niçin açıklanmamıştır? Ödemeler niçin organik yaş çay ürün bedeli olarak değil de, daha sonradan 'fark ödemesi' şeklinde yapılmaktadır?
4. Organik yaş çay alım fiyatı neden çay sezonu başlarken açıklanan yaş çay alım fiyatı ile birlikte açıklanmamaktadır?
5. Kamuoyunda ÇAYKUR'un organik çay üretimine olumsuz baktığı algısı doğru mudur? Bu algının değiştirilmesi için bir çalışma yapmakta mısınız? Neler yapılmaktadır?
6. 2007 yılında çay üreticilerinin daha fazla gelir elde edeceği vaadiyle başlatılmış olan organik çay tarımından beklenen sonuçlar alınamamış mıdır? Organik çay üreticilerinin yıllardır ortaya çıkan verim kaybını ve bundan dolayı ortaya çıkan mağduriyeti önleyici hangi tedbirler alınmaktadır?